

Paukščių inventorizacija ir VE plėtrą apribojantys kriterijai paukščiams svarbiose teritorijose

Liutauras Raudonikis Lietuvos ornitologų draugija
Julius Morkūnas Pajūrio tyrimų ir planavimo institutas

Projekto veiklos

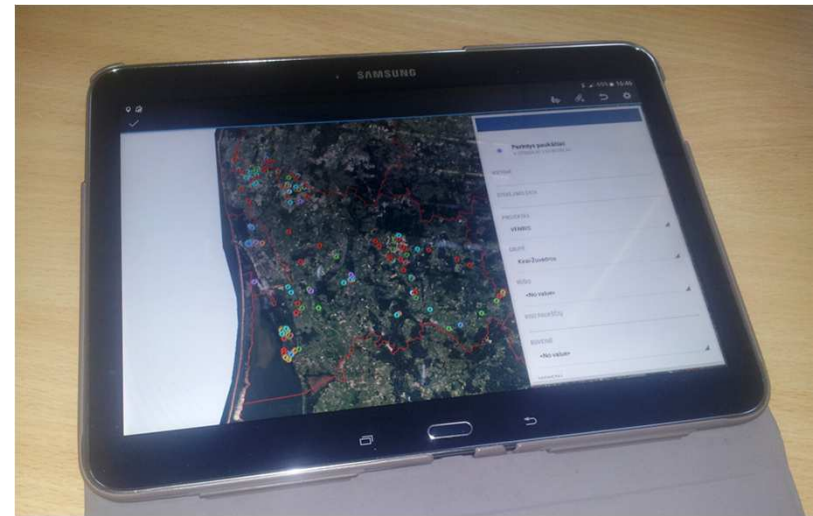
- Paukščių inventorizacija:
  - 2.1.1. Įrangos komplektų paukščių ir šikšnosparnių stebėjimams įsigijimas
  - 2.2.1. Esamų aktualių tyrimų duomenų apie perinčius, migruojančius, žiemojančius paukščius ir šikšnosparnius analizė
  - 2.2.2. Svarbiausių paukščiams ir šikšnosparniams, veisimosi, žiemojimo ir sankaupų vietų bei migracijų kelių lauko tyrimai
  - 2.2.3. Tiksliniai ornitologiniai ir šikšnosparnių tyrimai Natura 2000 teritorijose, įsteigtose VE plėtrai jautrių rūšių apsaugai
  - 2.2.4. Duomenų bazės sudarymas
  - 2.3.1. Migruojančių, žiemojančių, perinčių paukščių ir šikšnosparnių jautrumo įvertinimas, jautrumo žemėlapių sudarymas (atskirų savivaldybių lygmenyje)
- VE plėtrą apribojantys kriterijai

EEE PARAMA LIETUVAI:
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

2.1.1. Įrangos komplektų paukščių ir šikšnosparnių stebėjimams įsigijimas

- Įsigyta įranga paukščių ir šikšnosparnių stebėjimams:
  - planšetiniai kompiuteriai
  - žiūronai
  - teleskopai
  - šikšnosparnių registravimo įranga
- Sukurta ArcGIS online collector aplikacija lauko duomenų rinkimui.

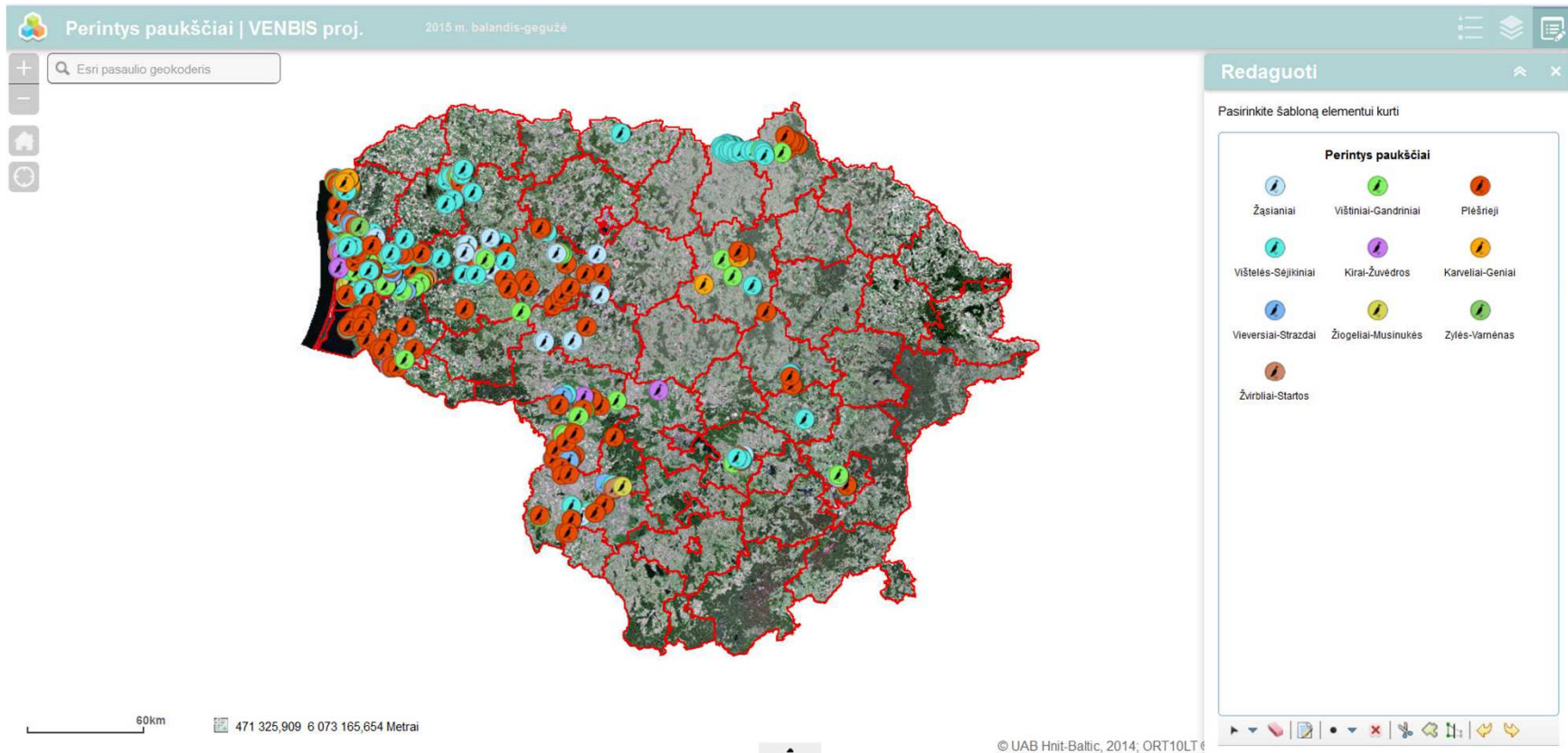
2.2.2. Svarbiausių paukščiams ir šikšnosparniams, veisimosi, žiemojimo ir sankaupų vietų bei migracijų kelių lauko tyrimai

- Lauko tyrėjai renka duomenis visose Lietuvos savivaldybių teritorijose (išskyrus Neringą ir Baltijos akvatoriją)
- Stebėjimai vykdomi tik potencialiose VE teritorijose
- Tyrimai skirtingais sezonais
- Tiksliniai stebėjimai apima: a. pavasarinės vandens paukščių sankaupas, b. nykstančius perinčius atviro kraštovaizdžio paukščius, c. atvirame kraštovaizdyje besimaitinančius nykstančius miško paukščius; d. vasarines migruojančių paukščių sankaupas; e. rudenines migruojančių paukščių sankaupas; f. Migruojančių paukščių srautų vietas.

EEE PARAMA LIETUVAI:
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

2.2.2. Svarbiausių paukščių ir šikšnosparniams, veisimosi, žiemojimo ir sankaupų vietų bei migracijų kelių lauko tyrimai

2.2.1. Esamų aktualių tyrimų duomenų apie perinčius, migruojančius, žiemojančius paukščius ir šikšnosparnius analizė

- Tiksliniai stebėjimai nevykdomi kur yra pakankamai ankstesnių metų duomenų (Nemuno delta, žuvininkystės tvenkiniai, Žuvintas, Kretuono apl. ir kt. bei žiemojančių paukščių sankaupų vietos)
- Bus naudojami SRIS duomenys
- Stebėtojai renka ir įvertina nepublikuotus duomenis
- Nevertinami su VE plėtra nesusiję duomenys (buveinės, augalai, vabzdžiai, kt. gyvūnai)
- Tačiau vertinamas žemės naudojimo pobūdis ir buveinės būklė (pvz., apleistos pievos ir pan.)

EEE PARAMA LIETUVAI:
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

2.2.3. Tiksliniai ornitologiniai ir šikšnosparnių tyrimai Natura 2000 teritorijose, įsteigtose VE plėtrai jautrių rūšių apsaugai

- Nagrinėjamos tik teritorijos, kuriose saugomos VE plėtrai jautrios rūšys (kurios peri ar maitinasi atvirame kraštovaizdyje)
- Stebėjimai vykdomi PAST apylinkėse, kurias tikslinės paukščių rūšys naudoja veisimosi metu
- Galimas poveikis vertinamas susiejant su tikslinių rūšių biologijos/ekologijos ypatumais (poveikio zonos už PAST ribų, tikslingai naudojamos teritorijos už PAST ribų ir pan.)
- Įvertinamas ir galimas poveikio sezoniškumas, svarbus rengiant atitinkamas rekomendacijas
- Numatomos neigiamo poveikio mažinimo priemonės (planavimas, sezoninis veiklos ribojimas, kt.)

EEE PARAMA LIETUVAI:
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

Kokie duomenys renkami

- Migruojančių vandens paukščių, gervių ir tilvikinių sankaujų vieta ir atskirų rūšių paukščių gausa (nebūtinai tikslus rūšies apibūdinimas)
- Migruojančių plėšriųjų paukščių praskridimo ir maitinimosi vietos (daugiau nei 5 ind./val.)
- Kitų migruojančių paukščių skaitlingų sankaujų (daugiau nei 1000 įvairių rūšių individų) sankaujų vieta ir atskirų rūšių paukščių gausa (nebūtinai tikslus rūšies apibūdinimas)
- Šių sankaujų erdviniai parametrai
- Saugomų rūšių veisimosi teritorijos
- Gretimose teritorijose perinčių rūšių poreikiai potencialiose VEJ teritorijose (akcentas – plėšrieji, tilvikiniai paukščiai)
- Priešmigracinės b. gandrų, plėšriųjų ir tilvikinių paukščių sankaujos
- Žiemojančių paukščių sankaujos
- Buitinių atliekų sąvartynai su paukščių koncentracijomis

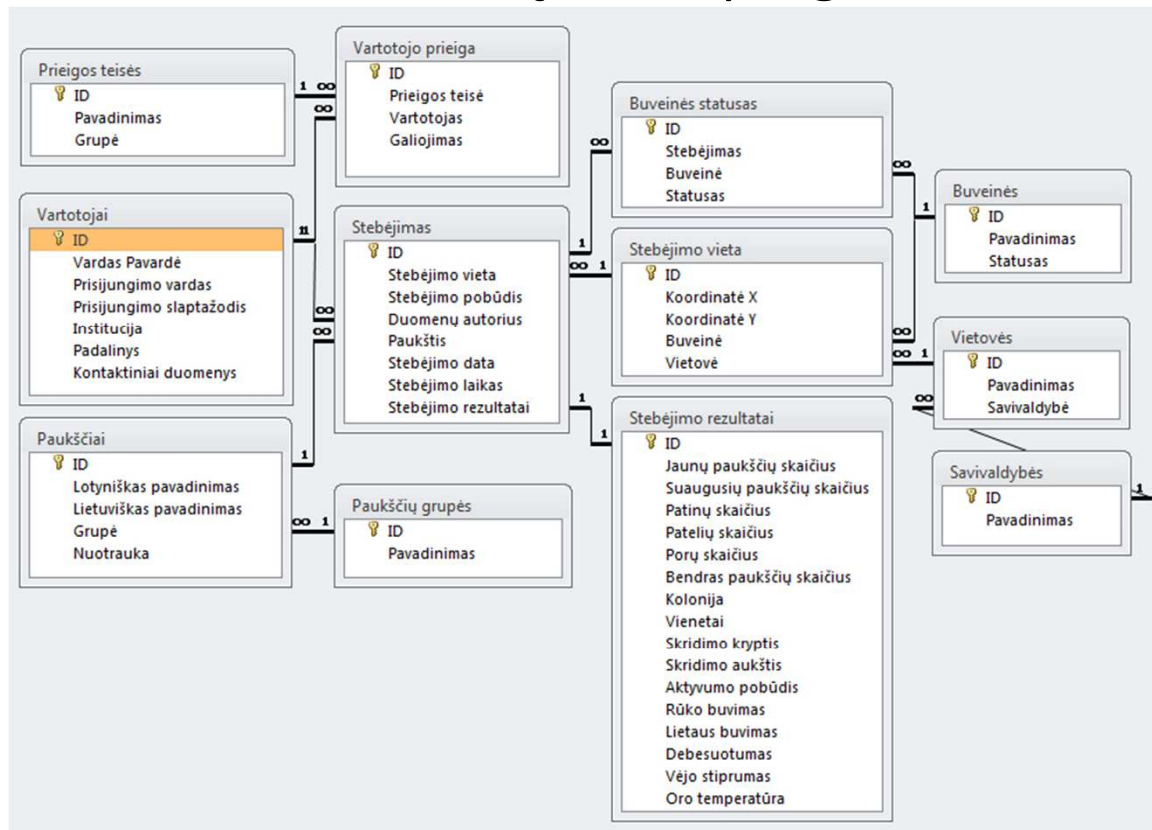

EEE PARAMA LIETUVAI
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

2.2.4. Duomenų bazės sudarymas

- Parinkta ir įdiegta VENBIS duomenų bazės platforma
- Pagal nustatytus poreikius parengtas reliacinis duomenų bazės modelis, atitinkantis kaupiamų duomenų struktūras
- Pradėtas duomenų bazės programavimas

EEE PARAMA LIETUVAI
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

Apie

Programa: 2009–2014 m. Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo LT03 programa "Biologinė įvairovė ir ekosistemų funkcijos".

Projekto kodas: Nr. EEE-LT03-AM-01-K-01-004

Tikslai:

- Atlikti VE išvystymo esamos būklės ir plėtros perspektyvų įvertinimą.
- Identifikuoti biologinės įvairovės apsaugai svarbias/jautrias ir konfliktines VE plėtros požiūriu teritorijas.
- Prisidėti prie biologinės įvairovės nykimo stabdymo VE plėtrai jautrioje teritorijose.

Partneriai:

- [Lietuvos ornitologų draugija](#) (paramos gavėjas)
- [Lietuvos Energetikos institutas](#)

Igyvendinimo laikotarpis: 2015.01.15 – 2016.04.30

Partneriai

EEE PARAMA LIETUVAI:
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

Nuorodos

- ▶ Naujienos
- ▶ Projekto rezultatai
- ▶ Žemėlapiai

Duomenys

- ▶ Mano duomenys
- ▶ Visi duomenys
- ▶ Paieška

Duomenų bazės vartotojo sasaja patalpinta adresu <http://corpi.lt/venbis>

Koks galimas poveikis paukščiams?

- Žūtis dėl VE menčių darbo – lokaliai galimai reikšmingas
- Žūtis atsitrenkus į bokštą – pavieniai atvejai
- VE parko vengimas – atskiroms rūšims reikšmingas
- Išnykimas dėl trikdymo statybų metu – aktualus daugumai rūšių perinčioms populiacijoms
- Kliūtis tarp rūšies naudojamų teritorijų
- Buveinių pasikeitimas/ kitas naudojimo pobūdis
- Buveinės fizinis sunaikinimas (bokštai, keliai) – neigiamas poveikis didelių parkų atveju ir tiesiant naujus kelius

EEE PARAVA LIETUVA:
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

2.3.2. Vėjo elektrinių poveikio paukščiams ir šikšnosparniams įvertinimas, remiantis atliktų stebėjimų veikiančiuose parkuose patirtimi

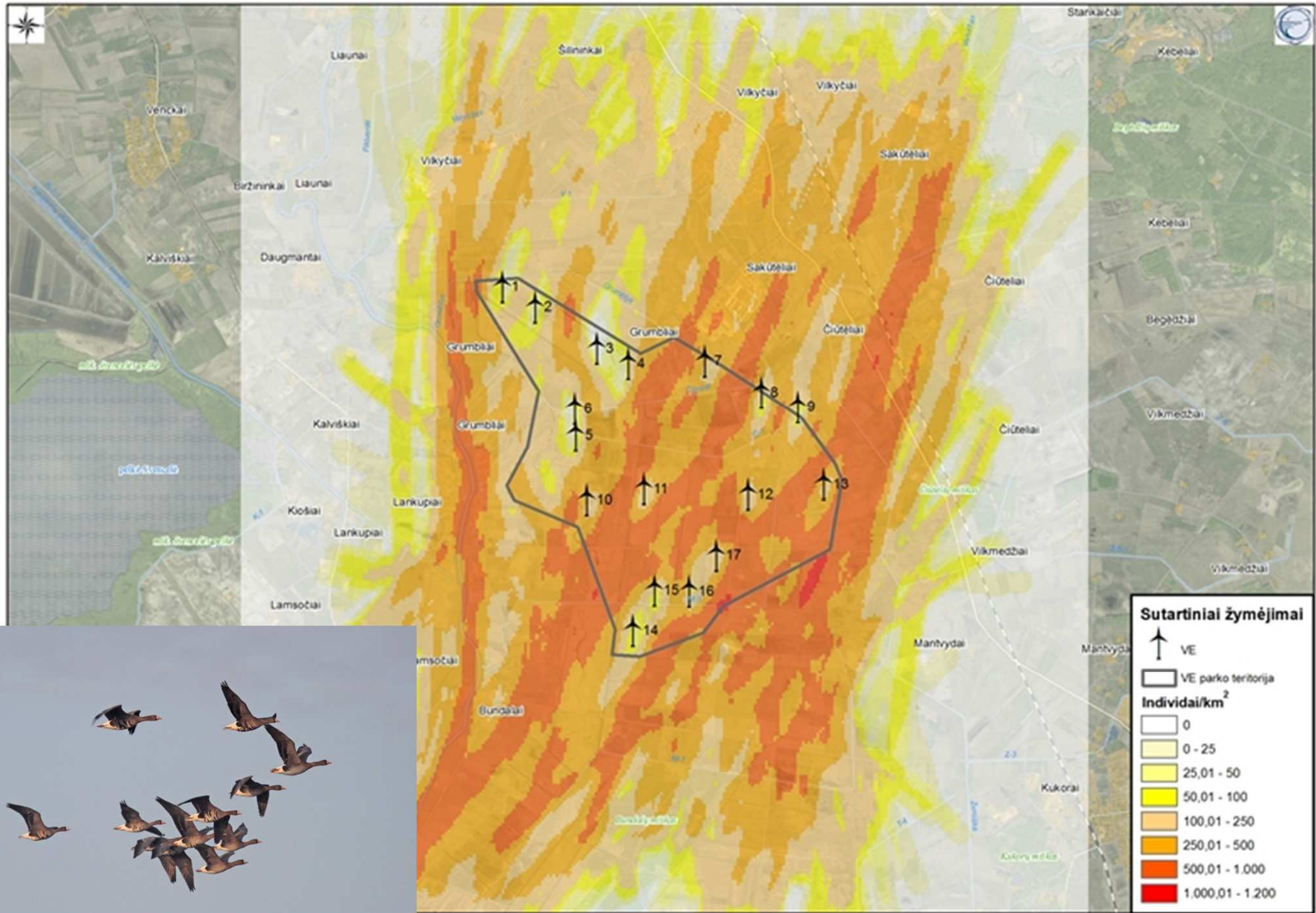
Veikiančiuose VE parkuose buvo atlikta:

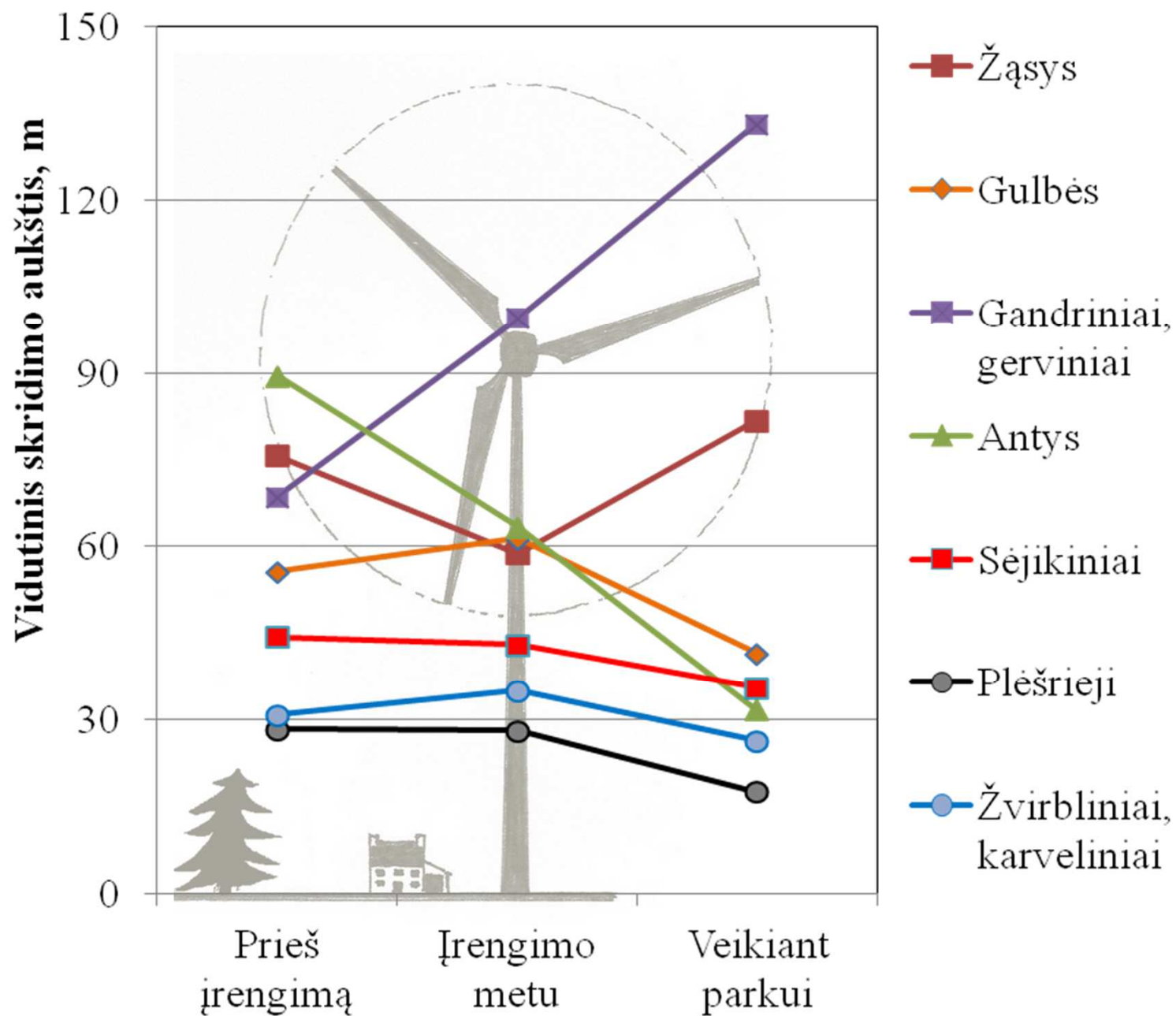
- paukščių migracijų ir sankauptų stebėjimų;
- perinčių paukščių gausumo tyrimų;
- besimaitinančių plėšriųjų paukščių stebėjimų.
- Žuvusių paukščių ir šikšnosparnių skaičius buvo įvertintas atlikus žuvusių gyvūnų paieškas, plėšrūnų veiklos bei stebėtojo paieškos efektyvumo tyrimus.

Paukščių migracija VE parke

Žuvusių paukščių ir šikšnosparnių skaičiaus įvertinimas veikiančiuose VE parkuose

- Žuvusių paukščių buvo rasta migracijų ir perėjimo metu, tuo tarpu šikšnosparnių – tik rudeninės migracijos metu.
- Gausiausiai žuvusių paukščių sudarė įprastos rūšys kaip nykštukas, didžioji antis, vieversys. Taip pat rasta ir retesnių rūšių – didžioji kuolinga, paukštvanagis.
- Mažiausiai trijų rūšių šikšnosparniai buvo aptikti žuvę VE parkuose.

VE plėtrą apribojantys kriterijai

- Saugomų paukščių rūšių perėjimas
- Saugomų paukščių rūšių maitinimosi zonos
- Perskridimo keliai tarp veisimosi ir maitinimosi zonų
- Vandens paukščių sankaupos
- Skaitlingos sausumos paukščių sankaupos
- Priešmigracinės baltųjų gandrų, plėšriųjų ir tilvikinių paukščių sankaupos
- Plėšriųjų paukščių migraciniai keliai
- Skaitlingos vandens paukščių žiemavietės ir buitinių atliekų sąvartynai

VENBIS

EEE PARAMA LIETUVAI:
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

VE plėtrą apribojantys kriterijai

- Bus išskiriamos paukščiams svarbių teritorijų trys kategorijos: a. kur VE plėtra neabejotinai darys neigiamą poveikį; b. tikėtinas VE neigiamas poveikis paukščiams; c. galimas VE neigiamas poveikis paukščiams
- Išskirtų paukščiams svarbių teritorijų atveju, bus nurodoma kokioms rūšims ir koku sezonu ji svarbi
- Atsižvelgiant į ornitologinę situaciją, kartu bus siūlomos ir galimo poveikio mažinimo priemonės

ICELAND
LIEKANDIEN
MÉTAVI
eea
grants

EEE PARAMA LIETUVAI
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

AČIŪ UŽ DĒMESJ!